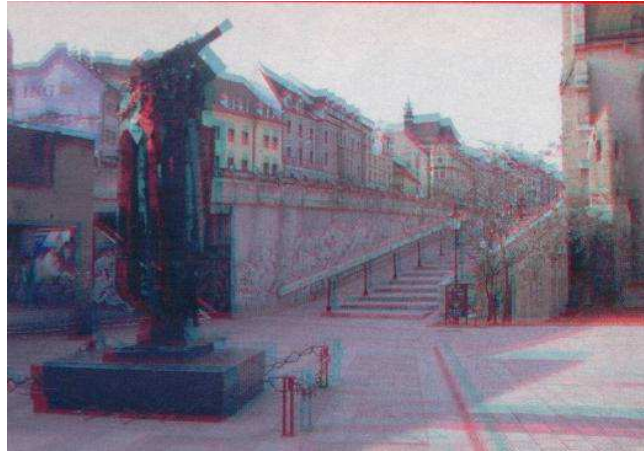
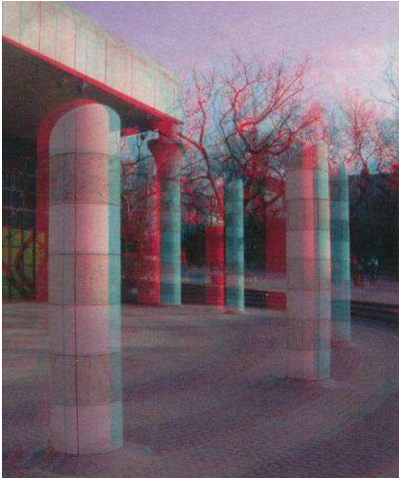

Margita Vajsáblová

Dvojstredové premietanie

Základné pojmy dvojstredového premietania

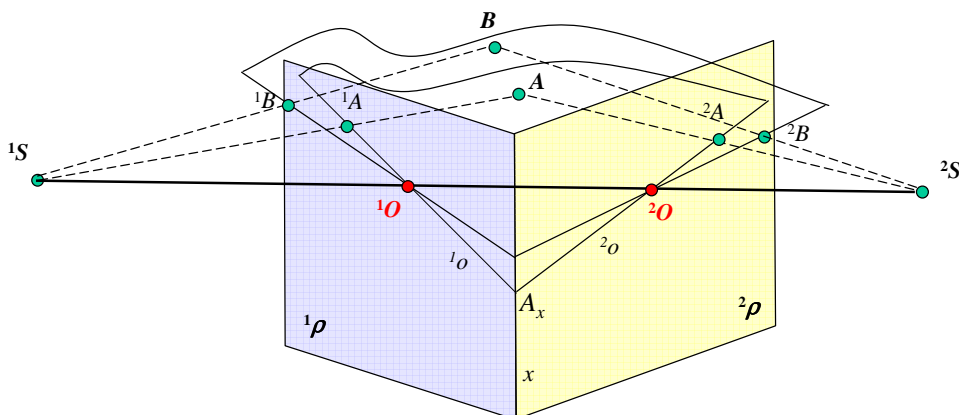
Vajsáblová, M.: Metódy zobrazovania 42

Nech ${}^1S, {}^2S$ sú stredy premietania (projekčné centrá), (${}^1S \notin {}^1\rho, {}^2S \notin {}^2\rho$) sú priemetne, ${}^1A$ je stredový priemet bodu A z ${}^1S$ do ${}^1\rho$ a ${}^2A$ je stredový priemet bodu A z ${}^2S$ do ${}^2\rho$.

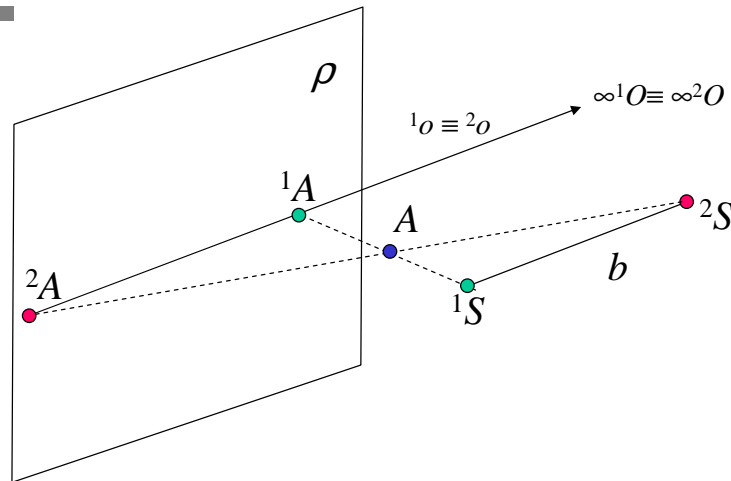
Nech ${}^1\rho \cap {}^2\rho = x$, ${}^1S^2S \cap {}^1\rho = {}^1O$, ${}^1S^2S \cap {}^2\rho = {}^2O$, body ${}^1O, {}^2O$ nazývame **uzlové body**.

Priamky ${}^1o = {}^1O{}^1A$, ${}^2o = {}^2O{}^2A$ nazývame **zdužené základné priamky** (uzlové lúče) a platí, že ${}^1o \cap {}^2o = A_x \in x$. Bod A_x leží na troch priesečniciach rovín ${}^1\rho, {}^2\rho, \sigma^A = ({}^1S, {}^2S, A)$.

Všetky roviny, ktoré obsahujú základnicu ${}^1S^2S = {}^1O{}^2O$ nazývame **uzlové roviny**, preto **základnicu** tiež nazývame **uzlová os**.

Normálne stereoskopické zobrazenie (príklad dvojstredového premietania)

Normálne stereoskopické zobrazovanie je dvojstredové premietanie na 1 priemetňu, kedy spojnica stredov je rovnobežná s priemetňou.

- $|iS, \rho| = f$ – ohnisková vzdialenosť (dištancia), $i = 1, 2$.
- $|^1S \ ^2S| = b$, tzv. **stereofotogrametrická základnica** je závislá od vzdialenosti Y bodov fotografovaného územia od projekčných centier:

$$\frac{Y_{\text{maximálna}}}{20} \leq b \leq \frac{Y_{\text{minimálna}}}{4} \text{ v praxi } b = \frac{Y_{\text{stredná}}}{2}$$

- Uzlové body sú nevlastné v smere $^1S \ ^2S \parallel \infty^1O \equiv \infty^2O$.
- Združené základné priamky sú totožné $^1o \equiv ^2o$.

Prirodzené stereoskopické videnie

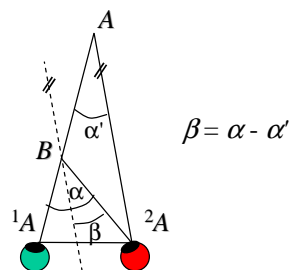
Pozorovanie predmetu súčasne obidvoma očami – binokulárne – 2 rôzne rovinné obrazy na sietniciach očí (čím bližšie je predmet, tým rozdielnejšie obrazy) – v mozgu generujú vnem jedného priestorového obrazu.

□ Ak pozorujeme bod A v určitej vzdialenosti od očí, vzniknú na sietniciach ich obrazy $^1A, ^2A$. Obidve oči sa pootočia tak, aby ich osi smerovali k tomuto bodu. Uhol medzi nimi nazývame **konvergenčný uhol α'** .

□ Pre veľmi vzdialené predmety sú osi očí takmer rovnobežné a vtedy priestorové videnie prestáva a obraz sa stáva plošným. **Hranica stereoskopického videnia** je pri konvergenčnom uhle α' menšom alebo rovnajúcom sa $20''$. Pri vzdialenosti očných zreníc 65 mm to znamená, že oči nerozoznajú, čo je bližšie a čo ďalej pri predmetoch vzdialenejších ako 650 m .

□ Stereoskopické videnie umožňujú rozdiely polôh medzi obrazmi vytvorenými na sietniciach očí. Tento jav sa nazýva **binokulárna lineárna paralaxa**. Horizontálna paralaxa je základom binokulárneho videnia, vertikálna narúša stereoskopické videnie.

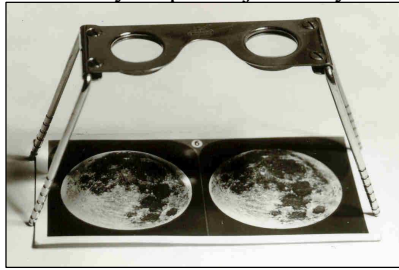
□ Rozdiel konvergenčných uhlov najbližšieho bodu A a najvzdialenejšieho bodu B je tzv. **paralaktický uhol β** . Najmenší rozdiel hĺbky, ktorú vnímame, je individuálny, ale odhady uvádzajú paralaktický uhol pre priemerného pozorovateľa asi $20''$, pre vycvičeného $10''$, ba až $5''$ pri súčasnom pozorovaní oboch predmetov.

- pozorovanie stereoskopickej dvojice priamo, alebo pomocou optického zariadenia.

Stereoskopy – prístroje na pozorovanie stereoskopických snímok.

Brewsterov stereoskop (schéma na obr.) spája dva rovinné obrazy objektu do jedného priestorového vnemu. Skladá sa z dvoch hranolových šošoviek, ktoré sú umiestnené tak, že ich optické stredy sú od seba ďalej, ako je očný rozstup. Cez šošovky sa pozorujú obrazy súčasne dvoma objektívmi s osami rovnako vzdialenými ako očný rozstup.

Zber údajov je častý pomocou digitálnych stereoskopických leteckých snímok. Ich spracovávanie a výroba máp sa uskutočňujú napr. na stereoskopickej stanici Image station, Intergraph.

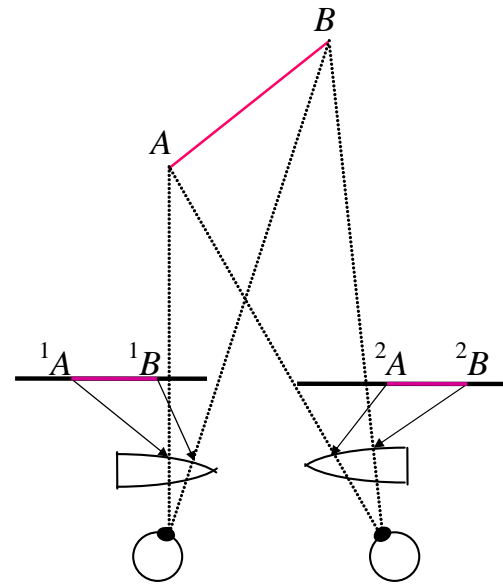
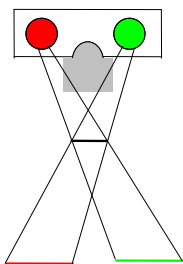

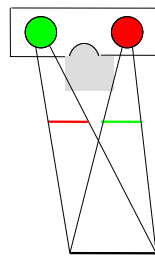
Schéma (Brewsterovho) stereoskopu

Umelé stereoskopické videnie

Anaglyfy

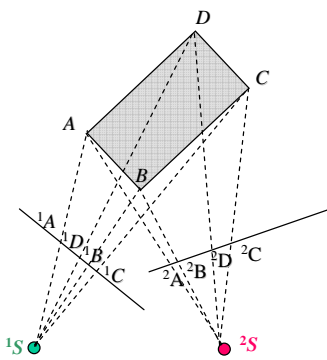
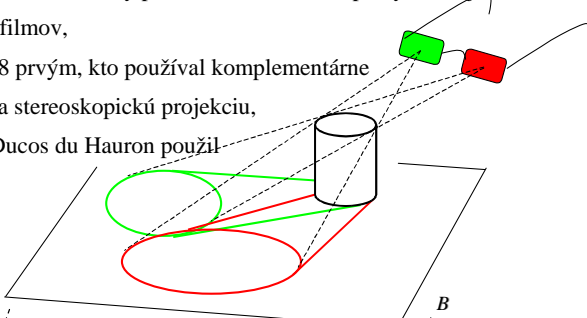

Ortoskopický anaglyf

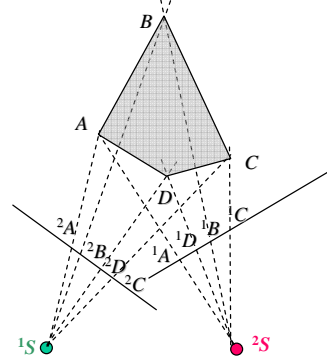

Pseudoskopický anaglyf

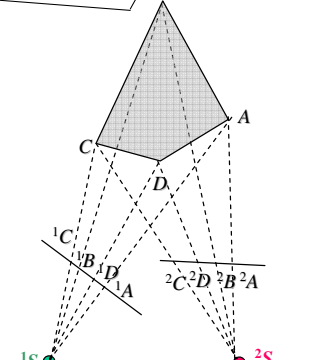
- Priekopníci stereoskopického pozorovania farebnými okuliarmi boli Rollmann a Almeida (modrá a červená farba),
- Rollmann r. 1853 položil základy pozorovania stereoskopických dvojíc pomocou farebných filmov,
- Almeida bol r. 1858 prvým, kto používal komplementárne farebné projektory na stereoskopickú projekciu,
- na konci 19. stor. Ducos du Hauron použil
- červenú a zelenú.

Ortoskopický efekt

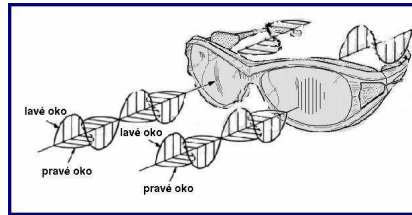
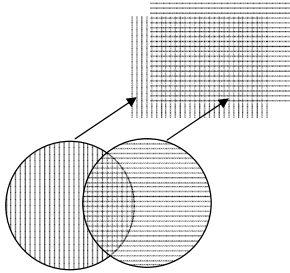

Pseudoskopický efekt vymenené snímky

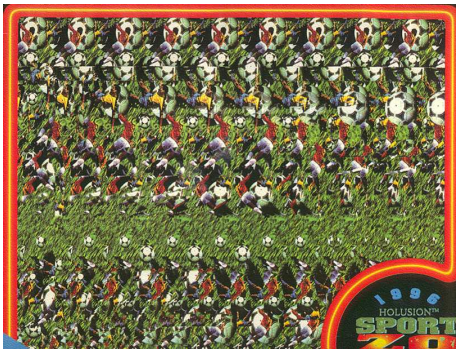
Pseudoskopický efekt "stranove" prevrátané snímky

Polarizačné okuliare – použitie polarizovaného svetla (napr. 3D kiná).

Synchronné clony – striedanie pozorovania snímok v krátkych časových intervaloch.

Stereogramy

Stereoskopické snímky

